

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Posudek oponenta práce

Autor práce: Ondřej Brož

Název práce: Prevence užívání drog u adolescentů z úplných a neúplných rodin

Autor posudku: Radka Dudová

Návrh klasifikace práce: *dobře*

Základní charakteristika práce.

Práce se zabývá problematikou drogově závislých adolescentů z úplných a neúplných rodin a prevencí dalšího užívání drog. Konkrétně se zaměřuje na srovnání preventivních přístupů k adolescentům v těchto dvou typech rodin a na identifikaci rozdílů na základě rozhovorů s experty na prevenci.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Cíle výzkumu jsou formulovány jasně: odhalit, zda existují rozdíly v prevenci při práci se závislými adolescenty z úplných a neúplných rodin, a jaké tyto rozdíly jsou. Není ale dostatečně vyargumentováno, proč je potřeba se právě touto otázkou zabývat a jaký přínos, ať už teoretický nebo praktický, má odpověď na tyto otázky mít.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Metoda a postup řešení jsou popsány poměrně dobře, ale chybí specifikace postupu analýzy. Není dostatečně vyjasněno, proč potřebujeme výpovědi právě těchto respondentů, jaký je jejich status a pozicionalita („odkud“ hovoří), a zejména v čem jsou expertní kvalitativní rozhovory přínosnější než by byl například kvantitativní survey (jelikož cíl práce je popisný a neptá se „proč“ a „jak“, nýbrž „zda existují rozdíly“).

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Ano

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Práce je psaná přehledně a srozumitelně, s jasnou strukturou.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhled autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Hlavní problém práce spočívá v tom, že autor začíná a staví svou argumentaci na určitém stereotypu, který dostatečně nepodkládá literaturou – a sice že „neúplné rodiny“ samy o sobě představují riziko pro vývoj adolescentů a jejich sklon k drogové závislosti a že je proto potřeba s nimi pracovat odlišně. Kromě toho, že používá v sociologii zastaralé termíny („neúplná rodina“), čímž sám tento typ rodiny nálepkuje a stigmatizuje, při důkladnějším studiu literatury našel i kritické přístupy a zjištění, které tento stereotyp zpochybňují nebo nepotvrzují (např. že hlavním faktorem zranitelnosti rodiny je chudoba, která je ovšem právě u neúplných rodin častější; nebo že rodiče z neúplných rodin mají častěji tendenci řešit výchovné problémy svých dětí s experty, čímž vzniká zkreslení, podle kterého jsou u nich problémy častější). Na tomto stereotypním předpokladu autor následně staví celou svou práci a výzkumnou otázku. Zároveň je ale nutno říci, že když od tohoto problému odhlédneme, je teoretická část velmi dobře strukturovaná a čitelná a přináší řadu relevantních informací – například výborně rozebírá různé rizikové a protektivní faktory drogové závislosti.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

O adekvátnosti metody tematické analýzy expertních rozhovorů by se dalo polemizovat. Ve svém výsledku ale dobře plní zadaný úkol: přes nízký počet (5 respondentů) v podstatě umožňují na otázku odpovědět. I když otázky, které autor v rozhovorech kladl, byly z mého pohledu v podstatě návodné a založené na jeho původní premise, že neúplné rodiny představují samy o sobě specifické riziko a proto bude nutné s dětmi z těchto rodin pracovat odlišně, experti se v rozhovorech shodli, že z hlediska typu rodiny žádné rozdíly mezi svými klienty nevnímají a ani se nijak neliší jejich preventivní a terapeutický přístup. Ve své praxi podle svých výpovědí dospívali k tomu, že klíčová je kvalita rodičovství, nikoliv složení rodiny – stejně jako většina odborné literatury. V tomto ohledu je třeba hodnotit empirickou část pozitivně: autor při analýze dat postupoval reflexivně a byl jim dostatečně věrný, takže přehodnotil své vstupní předpoklady.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Když odhlédneme od výše zmíněných problémů, jsou závěry promyšlené a dobře formulované. Autor je věrný datům, které získal, i když mu nepotvrdily jeho východiska, a v diskusi to kriticky reflektuje.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Práce naplňuje kritéria odborného textu a požadavky na bakalářskou práci.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autor pracuje převážně s českou literaturou, což je možná zdrojem určitého biasu v teoretické části. Pokud pracuje se zahraniční literaturou, nespecifikuje vždy jasně, z jakého prostředí data, na která se odkazuje, vychází, a jakou roli mohou hrát společenské a kulturní rozdíly.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Jazyková i grafická úroveň práce je výborná.

Další poznámky

Celkové hodnocení práce

Hlavní nedostatek práce spočívá v tom, že autor staví na určitém stereotypním předpokladu, ke kterému nepřistupuje v teoretické části dostatečně kriticky. Pozitivní je, že v empirické části se s tímto ovlivněním vyrovnává a při analýze skutečně vychází ze získaných dat. Proto práce naplňuje požadavky na bakalářskou práci.

Otázky a náměty k obhajobě

Proč se podle Vás v rozhovorech neprokázaly rozdíly v přístupu k adolescentům z úplných (dvourodičovských) a neúplných (jednorodičovských) rodin? Pokud jsou jednorodičovské rodiny skutečně ve větší míře rizikové z hlediska zneužívání drog, proč tomu tak je? Nebylo by pro odpověď na danou výzkumnou otázku vhodnější zvolit např. on-line survey, a jaká by z toho vyplývala potenciální rizika?

Datum: 31.8. 2023

Podpis: Radka Dudová